ODENSE.

FyensStiftstidende

fyens+ | Mandag 2. december 2019

Daginstitutioner skal spare - det medfører kortere åbningstid

ODENSE 6

OB-træner: Holdet kom ikke ud til anden halvleg

SPORT FYN 8-9

GOG forlod Champions League med værdighed trods nederlag

SPORT FYN 12-13

2.SEKTION: ODENSE **2-6**. I BYEN **7**. SPORT FYN **8-15**.

Læsecenter løftede Emil

ODENSE 4-5

Foto: Simon Staun

ÅBENT KL. 10-19
ALLE DAGE FREM TIL 23. DEC.
44 BUTIKKER · 600 GRATIS P-PLADSER
TARUP CENTER
NEMT HVER DAG

Er du også bange for at ansætte den forkerte?
En jobpakke hos Fyens Stiftstidende hjælper dig nemt og hurtigt med at finde den rigtige medarbejder. Vi kombinerer vores stærke printmedie med JobOnline på Danmarks nye jobportal: JobDanmark.dk.
Kom i gang fra 4.595,-
FyensStiftstidende dækker verden, dyrker Fyn
JobDanmark → Vi er klar til at hjælp dig nu · 65 45 53 00 · jobdanmark@jfmedier.dk

Har du brug for Xtra lagerplads?
Vi tager imod fragtmanden
Lej et depotrum og få en fleksibel løsning på firmaets lagerbehov.
BOXIT
DIT XTRA DEPOTRUM
www.boxit.dk
Odense C · Thorslundsvej 3 · Tlf. 66 19 20 00
Odense M · Rødegårdsvej 199 · Tlf. 66 15 60 00

FAKTA

LÆSECENTERET I HØJME

- Læsecenteret, der siden 2011 været placeret på Højmeskolen, er Odense Kommunes tilbud til elever med massive læse-, skrive-, og staveproblemer.
- Læsecenteret er et tilbud til elever fra 4. til 6. klassetrin. Der optages årligt 18 elever, som med udgangspunkt i differentieringsbehov og alder deles i tre grupper fordelt med ca. 6 elever.
- Tilbuddet retter sig mod normaltbegavede elever, der har meget svært ved at læse. Det forventes, at eleverne kan profitere af et kursuspræget forløb på ½-1 års varighed.
- Eleverne bør have en modenhed, der betyder, at de vil være motiverede for et særligt tilbud og for at arbejde målrettet med vanskelighederne. Det forventes tillige, at eleven kan leve op til skolens almindelige normer.
- En elev kan indstilles til Læsecenteret, hvis elev, forældre, skole og PPR mener, at det vil være en god idé. Det forudsættes, at eleven har modtaget en omfattende special-undervisning. Der skal fra elevens side være en motivation og et ønske om at arbejde med de specifikke vanskeligheder.

- Vi bygger et stillads til vores elever

Betina Brokmose er underviser og koordinator i Læsecenteret på Højmeskolen, hvor 13-årige Emil Vallø på blot et skoleår løftede sig fem klassetrin i forhold til at læse.

INDSIGT

Simon Staun
sim@fyens.dk

■Hvad er det, I kan på Læsecenteret på Højmeskolen?
- Først og fremmest skaber vi et trygt læringsmiljø for børnene og tager udgangspunkt i det enkelte barns situation. Vi stiller krav til børnene, men det er tilpassede krav. Vi laver en form for stillads til hvert barn, så vi langsomt får dem bygget op og modelleret til at kunne løse en simpel opgave. Så bygger vi stille og roligt på samtidigt med, at eleven opbygger en tro på egne evner.

■Er der specielle redskaber, I benytter til at skabe den tryghed?
- Jeg tror, det handler om at signalere, at vi forstår, hvad eleverne kæmper med. At vi ved, hvilke udfordringer ordblinde ofte har i almindelige klasser. Det betyder også meget for dem at være i klasse med andre elever med lignende problemer, så de føler, at de er i samme båd. De fleste ordblinde ville kunne træne herfra og i al evighed uden at knække koden til at kunne tilegne sig læring, hvis ikke de føler sig trygge og får den rigtige hjælp og ikke mindst de rigtige it-redskaber og programmer. Vi har især fokus på, at lære eleverne at læse og skrive med LST (læse- og skriveteknologi). Uden at terpe, støtter vi eleverne i at fortsætte deres fonologiske udvikling (fonologi er læren om sproglydenes funktion

Emil Vallø er en af de elever på Læsecenteret, der har nydt godt af de specialiserede undervisningstilbud for ordblinde. Foto: Simon Staun

red.), da det gør dem bedre til at udnytte de elektroniske værktøjer. I Læsecenteret er hovedvægten lagt på at lære eleverne at bruge digitale læringsstrategier. Det er det, der markant kan løfte elevernes niveau. Vi bruger ret konsekvent tale-til-tekst i undervisningen, og den metode oplever vi har en stor effekt.

■Hvad forlanger I af eleverne?
- Vi forventer, at de er indstillet på at knokle for at blive bedre. Selv om eleverne bruger indtaling, får de ikke noget foræret. De skal kunne forholde sig til endelser eller det betydningsbærende i et ord. De skal kunne forstå en kontekst og kende forskel på: "Det er godt vejr", "kæden var meget værd" og "hver og en skal komme". Det kræver en sproglig bevidsthed at vide, hvad forskellen er, når man kun hører et ord læst op. Det kræver enormt meget træning fra elevernes side, men til gengæld kan de begynde at arbejde på sætningsniveau, hvor de tidligere har arbejdet med enkelte ord.

■Emil Vallø har løftet sit læse- og skriveniveau fem klassetrin på et skoleår. Er det usædvanligt?
- Nej, for Emil er en normalt begavet dreng, som endelig har fundet nøglen, så han kan låse sig ind og udnytte sit fulde potentiale. Da Emil fik en plads i Læsecenteret, var det med en klar formodning om, at han kunne profitere af vores undervisningstilbud.

■Er der mange elever, der flytter til Odense fra andre dele af landet på grund af Læsecenteret?
- Nej, det er der ikke. Det er helt usædvanligt, at en familie fra Esbjerg vælger at flytte til Odense for at få et barn indstillet. Det er et tilbud, som Odense Kommune står bag til elever fra kommunen, så det er Pædagogisk Psykologisk Rådgivning i Odense Kommune, der har været inde over og ladet Emil få en plads. Jeg får jævnligt opkald fra forældre i andre dele af landet, der har hørt om vores gode resultater, men almindeligvis kan elever ikke optages, hvis de ikke bor i Odense Kommune.

Da Betina og Emil Vallø flyttede til Odense, flyttede hans storesøster med, mens den nu 19-årige storebror blev boende hos sin far i Esbjerg. Planen er, at Emil skal gå på Profillinjen på Højmeskolen til og med 9. klasse. Foto: Simon Staun

Emil knækkede koden i Højme

13-årige Emil Vallø læste og skrev som en elev i første klasse, da han var 11 år. Familien tog konsekvensen af en manglende ordblindeindsats og flyttede fra Esbjerg til Odense, hvor Emil efter et halvt år på Læsecenteret på Højmeskolen løftede sit niveau fem klassetrin og ikke mindst igen følte sig tryg og glad for at gå i skole.

Simon Staun
sim@fyens.dk

Når Emil er færdig med 9. klasse, vil han gerne have sig en uddannelse. Den tanke havde han aldrig tænkt for et år siden. Foto: Simon Staun

Betina Vallø, Emil og hans storesøster boede det første år i Odense i Bolbro. Nu er de flyttet til Bellinge i et splinternyt rækkehus. Foto: Simon Staun

Fra første til femte klasse havde Emil Vallø ondt i maven de fleste dage, han gik i skole. Han vidste, han ikke kunne det samme som sine klassekammerater og forsøgte med kreative krumspring at skjule, at han hverken kunne læse eller skrive. Når eleverne skulle skrive historier i dansktimerne, sad han med næsen i sit hæfte og skrev på livet løs. Når han kom hjem fra skole, viskede han det hele ud, fordi det var det rene volapyk.

Allerede i anden klasse konstaterede hans mor, Betina Vallø, der selv er uddannet skolelærer, at sønnen havde markante problemer med at læse og skrive. Alligevel skulle der gå fire år, før han fik tilstrækkelig hjælp.

- Når jeg ser tilbage, burde vi havde reageret på hans udfordringer endnu tidligere. Allerede i børnehaven havde han taleproblemer, som vi ikke tog alvorligt. I de små klasser tænkte vi, at han bare var langsom til at knække læse- og skrivekoden. Men på et tidspunkt i anden klasse besluttede vi alligevel, at det ville være rart at få ham testet for ordblindhed. Det blev afvist med forklaringen, at Emil bare var umoden, siger Betina Vallø.

I tredje klasse gik det ikke bedre, og en lærer fortalte, at Emil ofte var så rystende nervøs i timerne, at han knap kunne holde på sin blyant. Nogle af kollegerne på skolen - hvor Betina Vallø selv var ansat - foreslog igen den omtalte ordblindetest. Emil tog prøven og fik et resultat markeret med kraftig mørkerød, der indikerede svær ordblindhed.

- Vi var sikre på, at Emil ville få hjælp derefter, men heller ikke i fjerde klasse blev der taget hånd om det. Han fik et kort "VAKS-kursus", som gav ham nogle fine redskaber. Men det blev ikke fulgt til dørs og løb ud i sandet. Emil fik det værre og værre i den periode og endte med at få depressionslignende symptomer. Han kunne næsten ikke komme ud af sengen, sov det meste af dagen og lå vågen om natten. Det havde enorme konsekvenser for hele familien, siger Betina Vallø.

> Når jeg ser tilbage, burde vi havde reageret på hans udfordringer endnu tidligere. Allerede i børnehaven havde han taleproblemer, som vi ikke tog alvorligt. I de små klasser tænkte vi, at han bare var langsom til at knække læse- og skrivekoden. Men på et tidspunkt i anden klasse besluttede vi alligevel, at det ville være rart at få ham testet for ordblindhed. Det blev afvist med forklaringen, at Emil bare var umoden.
>
> BETINA VALLØ

Stavede 49 ud af 60 ord korrekt

I femte klasse besluttede forældrene sammen med skolen at aflaste Emil ved at droppe nogle af timerne. Det hjalp heller ikke. Snarere tværtimod, fordi han ikke længere kunne udfolde sine vedudviklede sociale kompetencer.

- Emil havde efterhånden udviklet regulær angst for at gå i skole, og da vi kom til november 2017, var jeg nødt til at stoppe med at arbejde for at kunne passe ham. Vores liv kunne ikke hænge sammen, så vi trak ham ud af skolen og forsøgte at få styr på stumperne, siger Betina Vallø.

Hun havde det følgende halve år flere møder med skolechefen i kommunen. Hendes far, Henrik Vallø, er socialudvalgsformand og medlem af byrådet i Esbjerg Kommune, hvilket hun troede kunne hjælpe med at få gjort opmærksom på problemet.

- Vi blev lovet guld og grønne skove. Men der skete intet. Indtil jeg tilfældigt hørte om Læsecenteret på Højmeskolen i Odense. Jeg ringede til Odense Kommune og kom i kontakt med en psykolog fra Pædagogisk Psykologisk Rådgivning i Odense Kommune. Vi fik tilbudt en plads, hvis vi flyttede hertil, og så var der ikke så meget andet at gøre, siger Betina Vallø.

Selv om det virker voldsomt at rykke 135 kilometer mod øst, kalder hun det en af de bedste beslutninger, hun nogensinde har truffet.

- Jeg har flyttet en del gange i mit liv, men denne gang var klart den sværeste, fordi der også var to søskende at tænke på. Men heldigvis var det besværet værd. Vi er lige flyttet ind i rækkehuset her i Bellinge og er faldet godt til i Odense, som jeg tænker byder på flere muligheder end Esbjerg. Hvis jeg kunne vælge om, ville jeg stadig være flyttet. For Læsecenterets hjælp overgik alle vores forventninger, siger Betina Vallø.

På det første halve år gik Emil fra at kunne læse som en seksårig til at være aldersvarende. For nyligt stavede han 49 ud af 60 ord korrekt i en diktat, hvilket er normalt for en 13-årig.

- Jeg får stadig tårer i øjnene, når jeg læser rapporten fra det første år på Læsecenteret. Emil har ikke blot lært at "lyttelæse", som det hedder, men har på en eller anden forundelig måde lært at læse rigtigt. Jeg kan tydeligt huske, at vi sad og spillede et spil en aften, hvor han ud af det blå læste et spørgsmål op på et kort. Det øjeblik glemmer jeg aldrig, siger Betina Vallø.

Drømmer om en uddannelse

Læsecentret på Højmeskolen er for elever i 4., 5. og 6. klasse. Men skolen har derudover "Profilsporet", der også er møntet på ordblinde elever. Her går Emil nu i 7. klasse. Og stortrives.

- Da vi besluttede at flytte, var det ikke det fedeste i hele verden. Men efter kort tid på Læsecenteret faldt jeg til og følte mig tryg. Jeg har ikke længere ondt i maven, når jeg står op. Når jeg sidder i min klasse, føler jeg, at jeg er en normal elev. Vi kan også snakke sammen om vores problemer uden at være bange for, at nogen griner eller driller en. Det er kun de dage, hvor vi skal have test, at jeg får det skidt, og det er heldigvis sjældent, siger Emil Vallø.

Det er tydeligt, at han er en anden dreng end for halvandet år siden, hvor han med sin mor og søster flyttede til Bolbro, hvor de boede indtil for en måned siden.

- Hvis et medlem af familien er kronisk ked af det, forplanter det sig til alle. Jeg kan ikke beskrive, hvor godt det føles at se Emil trives for første gang i mange år. Jeg tør ikke tænke på, hvordan han havde haft det, hvis vi var blevet i Esbjerg, siger Betina Vallø og smiler til sønnen.

Smilet gengældes af den 13-årige dreng, som tydeligvis har pæren skruet ordentligt på.

- Det er vildt, at man ikke kan få hjælp som ordblind i Danmarks femtestørste by, siger Emil om fødebyen Esbjerg, som han ingen planer har om at flytte tilbage til.

Da hans mor spurgte ham forleden, om de skulle flytte tilbage, når han går ud af niende klasse om to et halvt år, svarede han prompte, at han har planer om at blive i Odense og tage en uddannelse.

- Det havde han aldrig svaret for et år siden. Emil er på mange måder en helt anden dreng i dag. Han har en nogenlunde normal hverdag, hvilket forplanter sig til os andre. Vores liv hænger igen sammen for første gang i fire år, og jeg havde næsten glemt, hvordan det er at have en hverdag og en glad dreng, siger Betina Vallø.